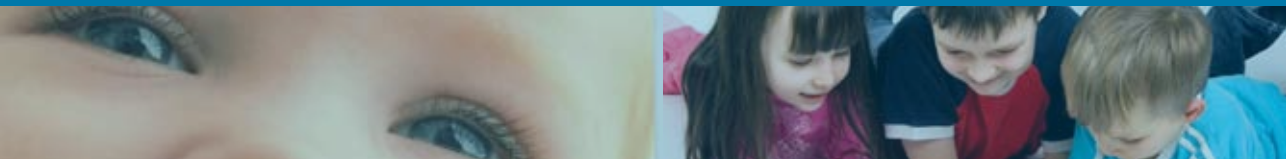

D I R E C T R I U S

D I R E C T R I U S
sobre serveis bibliotecaris per a
bebès i infants

Col·legi Oficial
de Bibliotecaris-
Documentalistes
de Catalunya

D I R E C T R I U S

sobre serveis bibliotecaris per a

bebès i infants

Col·lecció: Directrius
Coordinador de la Col·lecció: Amadeu Pons
Títol original: *Guidelines for Library Services to Babies and Toddlers*
Editat pel Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya
Disseny gràfic i maquetació: Cros i Massó
Barcelona, juny 2008

D I R E C T R I U S

sobre serveis bibliotecaris per a **bebès i infants**

Revisió de la traducció: Iris González, Glòria Pérez-Salmerón, Amadeu Pons i Meritxell Trullàs

Col·legi Oficial
de Bibliotecaris-
Documentalistes
de Catalunya

Agraïments

Les directrius han estat desenvolupades com a un projecte conjunt (2006-2007) de totes les seccions de la **Divisió III de l'IFLA de biblioteques amb Servei al Públic General**, coordinat per la Secció de Biblioteques per a Infants i Adolescents.

La Divisió III inclou les seccions següents:

- Biblioteques Públiques
- Biblioteques amb Servei a Persones Desfavorides
- Biblioteques per a Infants i Adolescents
- Biblioteques Escolars i Centres de Recursos
- Biblioteques per a Cecs
- Serveis Bibliotecaris per a Poblacions Multiculturals
- Biblioteques Metropolitanas

Agraïment especial a **Kathy East**, de la Biblioteca Pública del Districte de Wood County a Bowling Green, Ohio, EUA, i a **Ivanka Stricevic**, de les Biblioteques Municipals de Zagreb i la Biblioteca Pública de Medvescak a Zagreb, Croàcia, pel seu treball en el desenvolupament i edició de les directrius.

Sumari

1. Secció I	11
1.1. Introducció	15
1.2. Finalitat de les directrius	15
1.3. Destinataris	15
2. Secció II	17
2.1. Missió de les biblioteques infantils	19
2.2. Satisfer les necessitats de les famílies amb infants menors de tres anys.	19
2.3. Públics objectiu	20
2.4. Objectius estratègics dels serveis bibliotecaris per a bebès i infant.	20
2.5. Serveis	21
2.6. Materials i criteris de selecció	22
2.7. L'entorn.	23
2.8. Xarxes	23
2.9. Publicitat	24
2.10. Recursos humans.	24
2.11. Gestió i avaluació.	25
2.12. Finançament.	25
3. Secció III	27
3.1. Model de control	29
4. Secció IV	35
4.1. Bones pràctiques	37

SECCIÓ

Les directrius se centren en els serveis bibliotecaris a bebès¹ i infants², les seves famílies i les organitzacions de suport que s'ocupen de l'alfabetització precoç i els serveis apropiats per als més joves.

1. Infants de 0 a 12 mesos.

2. Infants de 12 mesos a 3 anys.

SECCIÓ I

1.1

INTRODUCCIÓ

La Convenció sobre els Drets de l'Infant (1989) de les Nacions Unides remarca el dret que té tot infant al desenvolupament de tot el seu potencial i el dret a disposar d'accés obert i gratuït a la informació, a materials i a programes en igualtat de condicions per a tothom, independentment de la seva edat, raça, sexe, religió, formació cultural, origen nacional, idioma, estatus social o habilitats i capacitats personals.

La disponibilitat de serveis bibliotecaris per a bebès i infants té una importància cabdal. Les investigacions sobre el desenvolupament inicial del cervell han mostrat l'impacte inequívoc que el fet de parlar, cantar i llegir als bebès pot tenir en la seva adquisició de la parla i el llenguatge. L'entorn del nen contribueix significativament al desenvolupament d'habilitats prèvies a la lectura. Un entorn estimulante requereix a més materials de lectura. Les famílies de tot el món necessiten accés a les eines de què disposen les seves biblioteques locals. Una introducció precoç a la biblioteca aporta un nivell de comoditat, una bona disposició per demanar ajut, un lloc on buscar respostes i conèixer els recursos i tecnologies que es poden fer servir allà o mitjançant la biblioteca. Per als nens amb necessitats especials com poden ser-ho els bilingües, etc., l'accés des de ben petits als serveis bibliotecaris és encara més important. Aquest primer contacte amb la biblioteca i els recursos de què disposa els situa en el bon camí abans de l'escolarització.

1.2

FINALITAT DE LES DIRECTRIUS

La finalitat de les directrius és ajudar les biblioteques públiques de diversos països de tot el món a implementar serveis d'alta qualitat per als nens. Estan pensades com a una eina que serveixi a bibliotecaris, qualificats o inexperts, que tinguin la responsabilitat de donar servei a famílies amb bebès i infants. En presentar directrius per als usuaris més joves, aquest document fa bo el proverbi africà que diu que «cal *tot* un poblat per educar un nen».

1.3

DESTINATARIS

Els destinataris de les directrius són els bibliotecaris en actiu, els administradors de les biblioteques i els qui hi prenen les decisions, com també els agents de la formació en biblioteconomia i documentació.

SECCIÓ

S'ha d'estimular els nens a utilitzar la biblioteca des de ben petits, perquè així tindran més probabilitats de continuar sent-ne usuaris en el futur.

(Directrius IFLA/Unesco per al desenvolupament del servei de biblioteques públiques, 2002)

SECCIÓ II

2.1

MISSIONÓ DE LES BIBLIOTEQUES INFANTILS

«En oferir una àmplia gamma de materials i activitats, les biblioteques públiques donen als nens l'oportunitat d'experimentar el plaer de la lectura i l'excitació de descobrir el coneixement i les obres de la imaginació. Caldria ensenyar als nens i als seus pares a aprofitar els recursos d'una biblioteca i a adquirir les competències per utilitzar els materials impresos i electrònics. [...] S'ha d'estimular els nens a utilitzar la biblioteca des de ben petits, perquè així tindran més probabilitats de continuar sent-ne usuaris en el futur.» (*Directrius IFLA/Unesco per al desenvolupament del servei de biblioteques públiques, 2002*)

En comptar amb una àmplia oferta de materials, les biblioteques públiques ofereixen als bebès i infants, com també als qui en tenen cura, la possibilitat de trobar un lloc on són benvinguts, un espai ple de recursos d'aprenentatge pensats per a ells i l'oportunitat de gaudir de rimes, cançons i llibres tàctils i de cartró adequats a la seva edat. Formar part de la comunitat de la biblioteca és una primera experiència social que desperta la curiositat i la imaginació. Amb trencaclosques, llibres-joc i joguines educatives, es desenvolupa un coneixement entre «l'infant i el cuidador» que establirà una relació entre «l'infant i els llibres» que són al seu abast.

Un entorn amb abundants materials impresos és el primer pas cap a la lectura i el posterior cap a l'escriptura. A més, en ser una primera experiència vital positiva, els inculcarà un interès de per vida per la lectura i propiciarà l'assoliment de la capacitat lectora i escriptora.

2.2

SATISFER LES NECESSITATS DE LES FAMÍLIES AMB NENS I NENES MENORS DE TRES ANYS

Dins del context de l'aprenentatge familiar i l'educació permanent, l'accés sense restriccions a biblioteques públiques gratuïtes és un dret humà i un element clau per millorar més endavant el desenvolupament de l'alfabetització i les nocions elementals de càlcul aritmètic. Les biblioteques han de ser accessibles per a tots els infants, i per tant és necessari que les biblioteques públiques proporcionin serveis i materials accessibles per a tothom amb independència de qualsevol discapacitat. Cal tenir presents els requeriments de tots els infants amb necessitats especials per planificar uns serveis accessibles que incloguin programes culturals dins de la biblioteca a fi de permetre'n la completa integració en la societat i en el conjunt dels altres usuaris de la biblioteca.

Les famílies bilingües necessiten tenir accés a material multilingüe i a material en la seva llengua pròpia per tal d'enfortir el lligam entre els infants, els qui en tenen cura i la lectura. Cal prestar

una especial atenció a les necessitats dels nens de zones rurals i zones sense cap servei. Cal proporcionar un servei de bibliobús i instal·lacions per a programes d'extensió cultural.

Els infants de zones urbanes i les seves famílies poden tenir necessitats especials. A les zones metropolitanes es poden trobar grans segments de població amb privacions com la pobresa i l'analfabetisme. Portar els serveis bibliotecaris als nens petits d'aquests públics objectiu és tot un repte. En aquestes zones desfavorides de les grans ciutats no es tracta només de centrar-se en els serveis bibliotecaris per a bebès i infants. Cal tenir també en compte els problemes que els poden donar a la gran ciutat: com per exemple els pares esgotats per l'elevat ritme de vida i un desconcertant nombre de serveis disponibles, i les noves estructures familiars.

2.3

PÚBLICS OBJECTIU

Els nens i les nenes depenen dels seus pares i cuidadors per accedir als llibres, les noves tecnologies i els serveis bibliotecaris. Això dona a les biblioteques l'oportunitat de tenir en compte les necessitats d'aquests adults i influir en la seva percepció de la importància que tenen la lectura, els llibres, els multimèdia i les biblioteques en el desenvolupament dels infants.

Els públics objectiu per al desenvolupament i oferiment dels serveis són:

- Bebès i infants (de zero a tres anys)
- Pares, mares i altres membres de la família
- Tutors legals
- Cuidadors, com ara cangurs i personal de llars d'infants
- Educadors
- Professionals de la salut
- Altres adults que treballen amb nens, llibres i altres materials

2.4

OBJECTIUS ESTRATÈGICS DELS SERVEIS BIBLIOTECARIS PER A BEBÈS I INFANTS

- Facilitar el dret que té tot bebè i infant a un entorn que inclogui joguines, llibres, material multimèdia i recursos per a ells, els seus pares i altres membres de la família, com també per a cuidadors i altres adults que treballin amb nens petits.
- Crear un entorn ric en materials impresos per tal d'estimular l'amor per la lectura i els llibres.
- Donar un accés precoç al desenvolupament de les habilitats amb els audiovisuals i l'ús de la tecnologia.

- Proporcionar material que mostri la varietat de cultures en la societat.
- Estimular el desenvolupament de la parla dels bebès i infants.
- Desenvolupar habilitats del llenguatge, sobretot pel que fa al bilingüisme en les minories lingüístiques i ètniques.
- Informar els pares, etc., de la importància de llegir i de la lectura en veu alta per al desenvolupament del llenguatge i de les habilitats lectores, sobretot pel que fa a les minories lingüístiques i ètniques.
- Implicar i formar els pares i cuidadors pel que fa a la lectura en veu alta, l'ús de llibres i altres materials i les capacitats relacionades amb l'educació dels seus fills a fi de millorar el desenvolupament i les habilitats prelectores del nen.
- Motivar i formar els pares i cuidadors pel que fa als materials i recursos apropiats per a cada edat de què disposen a la seva biblioteca pública.
- Introduir el 'conte' per presentar als nens i als seus pares o cuidadors altres cultures i models familiars.
- Establir l'hàbit d'anar a la biblioteca, per tal d'avançar cap a una culturització permanent.
- Donar suport a aquells que viuen amb els bebès i infants, en tenen cura i els eduquen, ara i en el futur.
- Proporcionar un espai perquè els nens i els seus cuidadors es reuneixin, es comuniquin i comparteixin experiències.
- Proporcionar un espai agradable, confortable i segur per als nens i les seves famílies.

2.5

SERVEIS

Els serveis de les biblioteques infantils han de ser considerats importants i s'han d'oferir de la mateixa manera que els serveis per a adults. Les biblioteques infantils han de satisfer les necessitats sensorials, d'exploració i alfabetització dels bebès i dels infants.

Cal introduir i reforçar les habilitats per parlar, escoltar, llegir i d'altres de l'alfabetització en els primers estadis del desenvolupament. Cal disposar de música, zones per als jocs (fins a on sigui possible per a una biblioteca), espais per a l'expressió corporal i per a la realització de tasques de la llar, àrees per al descobriment de temes científics senzills i estudis socials i recursos per a pares i cuidadors. Cal oferir als pares i a tots els qui treballen amb els infants oportunitats de formació i tallers del tipus «fes-ho aquí i emporta-t'ho a casa».

Les cançons infantils i de bressol, els llibres amb il·lustracions i els contes, i també els programes informàtics especials com ara contes il·lustrats interactius, són eines molt útils per donar suport al desenvolupament dels nadons.

Tal com passa amb les habilitats per llegir, escriure i realitzar càlculs aritmètics elementals, si es fomenten en qualsevol nen les habilitats relacionades amb les tecnologies de la informació i la comunicació ja de ben petit, adquirirà una capacitat d'aprenentatge accelerada i les aplicarà a qüestions pràctiques reals, a la seva trajectòria acadèmica i al llarg de la seva vida.

Caldria desenvolupar, com a part de l'educació familiar, tallers per a pares de bebès i infants, i també per als cuidadors i tutors legals.

Hi ha moltes persones que no anirien a la biblioteca pública com a primera opció. Si la biblioteca vol que tothom en conegui els materials per a bebès i infants, ha d'apropar-se més a la gent de la comunitat. Llocs com les sales d'espera (metges, dentistes, hospitals) i els centres d'educació familiar o les petites col·leccions especials de llibres amb il·lustracions a escoles bressol i llars d'infants són perfectes per posar-se en contacte amb els públics objectiu. És necessari treballar plegats amb el personal dels centres d'assistència sanitària perquè hi ha molts països on gairebé tots els pares visiten amb els seus fills aquests centres en què se'n controla periòdicament el creixement, el pes i el desenvolupament cognitiu i motriu. Els primers anys són els més importants per al desenvolupament de la parla, i per tant el personal de la biblioteca s'ha de centrar a treballar en equip dins d'una xarxa de professionals adequats.

També és molt important la narració de contes i la lectura en veu alta fora de la biblioteca per promoure la importància de la lectura i la parla per als nens petits. Els parcs, les sales d'espera i fins i tot els supermercats són llocs ideals per asseure's amb nens per a aquesta activitat. Cal informar els pares de les hores del conte i els programes d'extensió cultural.

Els pares que no tenen per llengua materna l'idioma del país necessiten una atenció especial. Els seus fills seran bilingües o parlaran un idioma totalment diferent al dels seus pares. És important donar suport a aquestes famílies en la seva pròpia llengua/cultura i integrar-les en el seu nou entorn. Allà on no hi siguin disponibles llibres o bibliotecaris, es pot incloure el desenvolupament oral dins dels programes d'extensió.

2.6

MATERIALS I CRITERIS DE SELECCIÓ

A l'hora de crear col·leccions i serveis, els bibliotecaris haurien d'escollir materials que siguin de gran qualitat, apropiats per a cada edat, segurs per als bebès i infants, estimulants sense ser frustrants, dignes d'atenció per a pares i cuidadors, no tendenciosos ni sexistes, que convidin a la lectura agradablement.

Els llibres il·lustrats són especialment importants per a aquest grup d'edat, ja que donen suport a tots els aspectes del desenvolupament d'un nen, a més d'oferir una agradable experiència compartida entre nen i adult.

Els llibres per a bebès haurien d'estar fets amb diferents tipus de roba (com els llibres d'experiència tàctil). Els llibres il·lustrats amb elements que els nens puguin tocar, olorar i escoltar tindran un paper vital en el desenvolupament de l'alfabetització dels nens amb desavantatges.

Les biblioteques, a més d'oferir els tradicionals llibres de cartró, han d'oferir llibres il·lustrats de teixits tous amb colors vius i contrastats, i col·leccions de llibres especials amb il·lustracions tàctils, text afegit en Braille i audiollibres que les famílies puguin agafar en préstec.

Altres tipus de llibres per a nens amb pares amb dificultats visuals podrien incloure text en Braille en una pàgina i una il·lustració en l'altra.

Pel que fa a les poblacions multiculturals, les biblioteques públiques han de tenir materials bilingües en les diverses llengües maternes de la comunitat, materials que reflecteixin la diversitat de la comunitat. Els audiollibres oferiran informació als qui no sàpiguen llegir els idiomes del seu país.

Les biblioteques que ofereixen joguines per al préstec o l'ús en la biblioteca han de tenir una especial cura de la seva seguretat i higiene. Les joguines han de complir les normes internacionals de seguretat.

Les col·leccions de la biblioteca han d'incloure informació i materials educatius per als pares.

2.7

L'ENTORN

Els infants, els seus pares i cuidadors haurien de veure la biblioteca com un espai accessible, acollidor, atractiu, segur, que no suposi esforços ni perills. No hi ha d'haver barreres arquitectòniques, com ara escales sense ascensors o portes pesades, ni zones que puguin ser insegures per als nens que gategen o fan les seves primeres passes. L'ideal fóra que els serveis per als més petits tinguessin una zona dins de l'àrea infantil amb joguines per al desenvolupament, mobiliari a la mida dels nens i catifes o superfícies netes per poder jugar al terra, a més d'àrees sanitàries per poder tenir cura d'aquesta franja d'edat, incloent-hi un lavabo adequat i canviadors, ja sia molt a prop o a dins de l'edifici de la biblioteca. També caldria pensar en zones d'al·letament.

A les sales de lectura hi ha d'haver seients per a adults i per a infants per tal que els nens i els seus pares i cuidadors puguin interactuar amb altres famílies de l'entorn.

És fonamental que la biblioteca sigui segura per als nens que la utilitzen. És recomanable dur a terme comprovacions de seguretat de la biblioteca i mirar de minimitzar els possibles riscos, protegint per exemple els angles punxeguts del mobiliari i tapant les preses de corrent. Les biblioteques que ofereixen joguines han d'assegurar-se a més que estiguin netes i siguin segures per a l'ús dels nens. Un bon enllumenat i un contrast clar de colors fa que a un nen o a un pare amb dificultats de visió li sigui més fàcil percebre l'entorn i orientar-se dins la biblioteca.

2.8

XARXES DE RELACIONS

Hi ha molts grups i organitzacions de la comunitat que s'interessen pels infants. Als llocs on hi hagi instal·lacions d'assistència sanitària, convé que els metges, dentistes i altres professionals que s'ocupen dels bebès, dels infants i dels seus pares estableixin una col·laboració per oferir informació i materials sobre tractaments preventius, clíniques gratuïtes, accés a recursos especials, etc.

Els jardins d'infants i centres preescolars poden subministrar informació i criteris per a l'ús d'aquestes instal·lacions. Els serveis socials han de donar a conèixer els seus recursos i programes per a aquesta franja d'edat i el seu entorn. Han de posar a la seva disposició, en taulers d'anuncis i material de difusió atractiu, recursos per a l'aprenentatge a casa, l'educació religiosa, la formació musical i altres aspectes d'interès. Les biblioteques, per la seva banda, poden deixar pòsters, calendaris, punts de llibre i altres materials de difusió sobre la biblioteca, els serveis i de promoció de la lectura als diversos centres amb els quals hauran establert una col·laboració.

Per contactar amb els nens discapacitats, la biblioteca pot cooperar amb les associacions locals. Els bibliotecaris poden convidar-los a visitar la biblioteca i parlar de les seves necessitats pel que fa a serveis i materials.

2.9

PUBLICITAT

És fonamental que les biblioteques infantils tinguin un perfil públic i positiu per tal que els pares, els cuidadors i tots els qui treballen amb bebès i infants les considerin un recurs dins de la comunitat a on les famílies poden dur els seus fills per divertir-se, conèixer altres nens i famílies i participar en programes i cursos d'educació infantil.

La publicitat va des de senzilles tècniques com guies que informen dels horaris i serveis, fins a mètodes més sofisticats com els programes de màrqueting i l'ús de pàgines web per promocionar els serveis i les activitats de la biblioteca. Tots els usuaris de la biblioteca d'una comunitat haurien de col·laborar en la difusió dels materials publicitaris. És necessari treballar de forma constructiva amb productes de màrqueting amb uns bons dissenys i contingut. La informació i les indicacions han d'estar en els idiomes de la comunitat.

2.10

RECURSOS HUMANS

Totes les biblioteques han de comptar amb un bibliotecari qualificat. Una biblioteca infantil dirigida amb eficàcia i professionalitat requereix de bibliotecaris especialitzats en públic infantil, que tinguin coneixements sobre el contínuum de l'alfabetització dels infants de zero a tres anys i

una actitud estimulante, que estiguin familiaritzats amb la literatura infantil de qualitat, que siguin creatius a l'hora de fer que els infants es relacionin socialment, i que tinguin dots de planificació i comunicació per aconseguir el millor entorn per a aquesta franja d'edat i el seu entorn.

Totes les biblioteques han de tenir el suport d'un bibliotecari format i dedicat al servei i les necessitats dels usuaris amb necessitats especials.

El personal ha de tenir coneixements i habilitats multiculturals. La diversitat de cultures en una comunitat ha de tenir un reflex en el seu personal i el voluntariat. Les biblioteques poden comptar amb les famílies que tinguin una base multicultural.

Juntament amb els bibliotecaris especialitzats, els voluntaris tenen també un paper important.

Se'ls pot formar perquè sàpiguen llegir en veu alta i explicar contes i realitzin aquestes activitats tant dins com a fora de la biblioteca.

2.11

GESTIÓ I AVALUACIÓ

És important que els encarregats dels serveis infantils participin en el procés de planificació de la biblioteca en conjunt per tal de garantir la sensibilització sobre els serveis per a nens i el seu suport dins dels objectius generals i els plans a llarg termini de la biblioteca. Cal una informació fiable sobre el rendiment de cara a l'avaluació i millora dels serveis als segments de població a què van adreçats. La recopilació amb regularitat d'informació estadística i informal³ ajuda a planificar i a la presa de decisions per millora la gestió. Treballar partint d'uns coneixements ben establerts garanteix una evolució contínua del personal que reverteix en un servei al públic encara millor.

També és imprescindible recollir estadístiques sobre la comunitat per definir la diversitat cultural de la zona a la qual la biblioteca presta servei.

2.12

FINANÇAMENT

El finançament bàsic és competència de l'autoritat local i/o nacional responsables de proveir una biblioteca pública o, allà on correspongui, organitzacions no governamentals o d'altres semblants que tinguin establerts programes de serveis bibliotecaris gratuïts i localitzats de biblioteca pública als nens de cada comunitat.

Altres fonts de finançament suplementari seran sol·licitades i benvingudes per poder oferir serveis addicionals quan els poders públics no poden acabar de finançar, com ara llibres d'obsequi per als bebès o els programes nacionals de promoció de la lectura.

3. És aquella que fa referència a testimoni d'oides o informació reunida informalment o que corre de boca a orella i extraoficialment.

SECCIÓ

Per aconseguir els millors resultats,
quan feu servir aquest instrument d'avaluació
marqueu dins de cada casella el mes i l'any
que correspongui a la vostra situació.

Model de Control

SECCIÓ III

3.1

MODEL DE CONTROL

Per aconseguir els millors resultats, quan feu servir aquest instrument d'avaluació marqueu dins de cada casella el mes i l'any que correspongui a la vostra situació: per exemple, si la vostra biblioteca «ha de considerar» la inclusió de serveis a bebès i infants en la declaració de la seva missió, marqueu «2008».

A fi de prestar servei a BEBÈS, INFANTS i al seu entorn, tota biblioteca pública ha de:

1. **Esforçar-se per oferir** serveis de qualitat als nens, donar suport a l'aprenentatge precoç, l'aprenentatge familiar i l'aprenentatge al llarg de la vida, considerant aquests serveis tan importants com els destinats als adults.

En quin punt d'aquest contínuum es troba la biblioteca?

- ha de considerar-ho*
- en fase de planificació*
- ja implementat*
- amb resultats i avaluació*

2. **Incloure** els serveis a BEBÈS (de 0 a 12 mesos) i INFANTS (de 12 mesos a 3 anys) en la declaració de la seva missió.

En quin punt d'aquest contínuum es troba la biblioteca?

- ha de considerar-ho*
- en fase de planificació*
- ja implementat*
- amb resultats i avaluació*

3. **Garantir** la fàcil obtenció del carnet d'usuari i els corresponents serveis.

En quin punt d'aquest contínuum es troba la biblioteca?

- ha de considerar-ho*
- en fase de planificació*
- ja implementat*
- amb resultats i avaluació*

4. **Entendre** la necessitat de senyalització destacada, tant amb paraules com amb pictogrames, que permeti que els usuaris es moguin autònomament per la biblioteca.

En quin punt d'aquest contínuum es troba la biblioteca?

- ha de considerar-ho*
- en fase de planificació*
- ja implementat*
- amb resultats i avaluació*

5. **Proporcionar** un espai clarament definit dedicat als recursos per a BEBÈS i INFANTS en totes les ubicacions de servei infantil, incloent-hi els bibliobusos i en les zones dels serveis de préstec.

En quin punt d'aquest contínuum es troba la biblioteca?

- ha de considerar-ho*
- en fase de planificació*
- ja implementat*
- amb resultats i avaluació*

6. **Facilitar** l'accés a les instal·lacions bibliotecàries a cotxets, cadires de rodes, caminadors, etc.

En quin punt d'aquest contínuum es troba la biblioteca?

- ha de considerar-ho*
- en fase de planificació*
- ja implementat*
- amb resultats i avaluació*

7. **Seleccionar i adquirir** per a aquest públic materials que donin suport a l'objectiu de l'alfabetització de «fer lectors».

En quin punt d'aquest contínuum es troba la biblioteca?

- ha de considerar-ho*
- en fase de planificació*
- ja implementat*
- amb resultats i avaluació*

8. **Proporcionar** un entorn acollidor que sigui confortable, segur i propici per a les primeres fases del desenvolupament i l'aprenentatge.

En quin punt d'aquest contínuum es troba la biblioteca?

- ha de considerar-ho*
- en fase de planificació*
- ja implementat*
- amb resultats i avaluació*

9. **Proporcionar** un nombre generós de recursos apropiats per a cada edat en diversos formats, com ara joguines, materials impresos i multimèdia, tecnologia i dispositius adaptats.

En quin punt d'aquest contínuum es troba la biblioteca?

- ha de considerar-ho*
- en fase de planificació*
- ja implementat*
- amb resultats i avaluació*

10. **Oferir** materials i serveis accessibles per a tothom siguin quines siguin les seves capacitats.

En quin punt d'aquest contínuum es troba la biblioteca?

- ha de considerar-ho*
- en fase de planificació*
- ja implementat*
- amb resultats i avaluació*

11. **Mantenir** una dotació de personal adequada per oferir els serveis d'informació i assessorament al lector i per presentar els programes.

En quin punt d'aquest contínuum es troba la biblioteca?

- ha de considerar-ho*
- en fase de planificació*
- ja implementat*
- amb resultats i avaluació*

12. **Ser responsable** de tenir al dia els recursos educatius i els programes de formació.

En quin punt d'aquest contínuum es troba la biblioteca?

- ha de considerar-ho*
- en fase de planificació*
- ja implementat*
- amb resultats i avaluació*

13. **Identificar i abordar** les diverses necessitats idiomàtiques i culturals dels seus usuaris a l'hora d'adquirir recursos i planificar serveis.

En quin punt d'aquest contínuum es troba la biblioteca?

- ha de considerar-ho*
- en fase de planificació*
- ja implementat*
- amb resultats i avaluació*

14. **Oferir** activitats i programes apropiats a cada edat en diversos moments del dia i en diferents dies de la setmana per adaptar-se als horaris del seu públic.

En quin punt d'aquest contínuum es troba la biblioteca?

- ha de considerar-ho*
- en fase de planificació*
- ja implementat*
- amb resultats i avaluació*

15. **Distribuir** per tota la comunitat fullets informatius sobre els serveis bibliotecaris a fi d'atreure l'atenció de tots els membres d'aquesta comunitat.

En quin punt d'aquest contínuum es troba la biblioteca?

- ha de considerar-ho*
- en fase de planificació*
- ja implementat*
- amb resultats i avaluació*

16. **Desenvolupar** associacions amb grups i organitzacions de la comunitat per tal d'aconseguir les millors instal·lacions, serveis i oportunitats per als membres més petits de la comunitat.

En quin punt d'aquest contínuum es troba la biblioteca?

- ha de considerar-ho*
- en fase de planificació*
- ja implementat*
- amb resultats i avaluació*

17. **Organitzar** xerrades perquè millorin i amplïin els temes d'interès, com ara mètodes per educar els fills, la preparació per a l'escola bressol, etc.

En quin punt d'aquest contínuum es troba la biblioteca?

- ha de considerar-ho*
- en fase de planificació*
- ja implementat*
- amb resultats i avaluació*

18. **Animar** les famílies i els cuidadors a veure la biblioteca com a un lloc on anar per divertir-se i aprendre.

En quin punt d'aquest contínuum es troba la biblioteca?

- ha de considerar-ho*
- en fase de planificació*
- ja implementat*
- amb resultats i avaluació*

19. **Promocionar** els valors de la biblioteca pública com a un recurs de la comunitat ric i acollidor, mitjançant una pàgina web i altres mitjans, incloent la difusió oral en els diversos idiomes de la comunitat.

En quin punt d'aquest contínuum es troba la biblioteca?

- ha de considerar-ho*
- en fase de planificació*
- ja implementat*
- amb resultats i avaluació*

20. **Fomentar** les reunions i els debats informals perquè pares i cuidadors confiïn i desenvolupin la seva capacitat per resoldre problemes.

En quin punt d'aquest contínuum es troba la biblioteca?

- ha de considerar-ho*
- en fase de planificació*
- ja implementat*
- amb resultats i avaluació*

21. **Posar** el màxim interès a tenir un personal competent, sensible i culturalment divers que reflecteixi els grups de població de la comunitat i satisfaci les necessitats multiculturals de tots els usuaris.

En quin punt d'aquest contínuum es troba la biblioteca?

- ha de considerar-ho*
- en fase de planificació*
- ja implementat*
- amb resultats i avaluació*

22. **Implementar** eines i criteris d'avaluació per garantir la responsabilitat del personal i oferir les oportunitats necessàries de desenvolupament professional per assegurar un servei excel·lent a tots els segments de la societat.

En quin punt d'aquest contínuum es troba la biblioteca?

- ha de considerar-ho*
- en fase de planificació*
- ja implementat*
- amb resultats i avaluació*

23. **Esforçar-se** per aconseguir un finançament bàsic adequat que permeti oferir una biblioteca pública gratuïta.

En quin punt d'aquest contínuum es troba la biblioteca?

- ha de considerar-ho*
- en fase de planificació*
- ja implementat*
- amb resultats i avaluació*

24. **Estar** al dia de les bones pràctiques d'arreu del món i adaptar i aplicar noves idees que ajudin la biblioteca en la búsqueda de l'excel·lència.

En quin punt d'aquest contínuum es troba la biblioteca?

- ha de considerar-ho*
- en fase de planificació*
- ja implementat*
- amb resultats i avaluació*

IV

SECCIÓ

Hi ha moltes localitats on la biblioteca és un dels pocs recursos disponibles per als pares, amb una programació lliure, joguines i llibres que es poden endur; un lloc acollidor perquè hi portin els seus bebès i infants.

www.ala.org/alsc

SECCIÓ IV

4.1

BONES PRÀCTIQUES

Dues divisions de l'**American Library Association** (la Public Library Association i l'Association for Library Services to Children) van desenvolupar un seguit de tallers per a pares i cuidadors per subministrar a les biblioteques públiques eines vitals que les ajudin a preparar els pares per al seu paper fonamental com a primer mestre del nen. Basant-se en investigacions sobre l'alfabetització precoç i el desenvolupament del cervell, es va endegar la iniciativa *Every Child Ready to Read @ Your Library* (Tots els nens a punt per llegir a la teva biblioteca). La finalitat del programa és consolidar fermament les biblioteques públiques en el contínuum educatiu. Hi ha moltes localitats on la biblioteca és un dels pocs recursos disponibles per als pares, amb una programació lliure, joguines i llibres que es poden endur; un lloc acollidor perquè hi portin els seus bebès i infants.

www.ala.org/alsc

Hi ha **biblioteques públiques dels Estats Units d'Amèrica** que cooperen amb les emissores públiques de la seva zona per promocionar la iniciativa *Ready To Learn* (A punt per aprendre). Amb el finançament del Departament d'Educació dels Estats Units, la iniciativa produeix programes de televisió atractiva i altres programacions electròniques amb l'objectiu d'ajudar els nens de a partir de dos anys a preparar-se per aprendre a llegir. Programes actuals tan estimats com *Between the Lions* i *Barri Sèsam* són part de l'associació. Entre els nous programes que es van estrenar el 2007 s'inclouen *Word World*, *Martha Speaks* i *The Electric Company*. La televisió és una part important de la vida de molts nens. Aquesta iniciativa aporta «qualitat» a les opcions disponibles per als més petits i els seus pares i cuidadors.

www.pbs.org/readtolearn

La **Biblioteca Pública de Medvescak** (Biblioteques Municipals de Zagreb, **Croàcia**) ofereix un ampli ventall de programes diaris per a la seva comunitat local, incloent-hi activitats per a bebès, infants i els seus pares. Per exemple activitats de joc comunes que s'organitzen cinc cops per setmana, com poden ser la narració de contes, un servei diari de préstec de joguines, una magnífica col·lecció de llibres il·lustrats per a nens de menys de tres anys, una popular col·lecció de llibres i revistes de pedagogia per als pares, tallers i xerrades per als pares a càrrec de psicòlegs, pedagogs, doctors, etc., i la inclusió dels pares en totes les activitats amb els nens. El 1993 es va iniciar un programa especial per a pares i bebès.

www.knjizmed.hr

La Secció Infantil de l'**Associació de Biblioteques Croates** va treballar durant tres anys en el projecte *Llegiu-los des de ben petits*. Els bibliotecaris infantils de les biblioteques públiques locals visiten les llars d'infant i informen el personal i els pares sobre l'alfabetització precoç, la importància de llegir als nadons, formes de llegir en veu alta, i que cal mostrar llibres il·lustrats de bona qualitat als més petits. Els educadors i els pares reben materials informatius i educatius que també es troben disponibles en línia.

www.hkdrustvo.hr/hr/strucna_tijela/17/publikacije/

A Dinamarca hi ha un projecte de les biblioteques públiques anomenat *Det eventyrlige bibliotek* (La biblioteca de les aventures) amb la Danmarks Blindbibliotek DBB (**Biblioteca Danesa per a Cecs**). El seu públic objectiu són els nens amb desavantatges i les seves famílies. Se'ls convida a la biblioteca perquè vegin l'oferta de serveis per a nens com ells. També tenen programes especials dissenyats per a les seves necessitats.

www.dbb.dk

L'educació de futurs lectors és un programa d'autor de la **Biblioteca Infantil Estatal Russa**, continuat per les Biblioteques Infantils de Perm, Anadir i altres ciutats russes. El programa consistia a fer que els nens anessin a trobades setmanals a la biblioteca, on rebien la seva primera educació lectora mitjançant jocs. Se'ls llegia poesia i contes i es debatia sobre algunes qüestions. Els temes de les trobades variaven; per exemple, *La tardor*, *Els germans*, *Poemes sobre joguines* i d'altres. Els autors del programa van basar el seu projecte en les idees de L. Vigotsky i F. Dalto. També van escriure articles a publicacions periòdiques russes, la qual cosa va permetre que altres col·legues aprofitessin les seves experiències.

La **Biblioteca Infantil Estatal Russa** va organitzar l'exposició *Els bebès creen pintant*, amb pintures de bebès i infants d'entre sis mesos i dos anys realitzades a la biblioteca i a la llar. Va ser un projecte compartit amb la Galeria Internacional de Pintures Infantils i la Casa dels Nens. Alguns dels pintors menuts van treballar amb pinzells, però la majoria van fer servir els dits i els palmells (i potser també altres parts del cos). Hi havia tant de colorit i expressivitat que tots els visitants de la biblioteca es quedaven mirant les pintures pensant que eren obres professionals d'art modern, fins que llegien la informació sobre el projecte. No només es mostraven les pintures, sinó també les fotos dels 'autors'. Tots els participants de la mostra van rebre uns diplomes que es van lliurar als pares, però els bebès sabran d'aquí a uns anys que ja han rebut el «primer premi de la seva vida».

A **Catalunya**, diverses **biblioteques** participen en el programa *Nascuts per Llegir*. L'objectiu del projecte és promoure el gust per la lectura des dels primers mesos de vida, establint un vincle afectiu entre el nen i l'adult al voltant del llibre. El programa es basa en el treball interdisciplinari entre diferents professionals implicats amb el món dels infants com ara pediatres, llevadores, bibliotecaris, educadors i altres professionals relacionats amb el món del llibre i la literatura infantil. El projecte es va iniciar el 2005 i està destinat a totes les famílies amb nens de zero a tres anys dels municipis adherits a Nascuts per Llegir.

www.nascutsperllegir.org/

Les **Biblioteques de Barcelona** organitzen el *Club de lectura per a pares i mares novells*. Els pares i mares que acaben de tenir un nen tenen l'ocasió d'aprendre a transmetre el plaer de la lectura i d'accedir també a llibres que parlen sobre la tasca de ser pares. L'objectiu és assabentar-los de la literatura infantil dirigida als més petits i acostar-los, amb fins de recuperació, a les moixaines i les cançons de falda tradicionals. Aquesta activitat es du a terme a diverses biblioteques de la ciutat de Barcelona.

Servei de lectura a petits lectors: moltes de les biblioteques de la **Xarxa de Biblioteques Municipals de la província de Barcelona** disposen d'una secció dedicada exclusivament als infants menors de tres anys i que conté diversos materials adequats per a aquesta franja d'edat i que té com a objectiu estimular el seu interès per la lectura des de ben petits.

En aquesta secció, els nens han d'estar sempre acompanyats d'un adult que en tingui cura mentre utilitzin aquest servei. Hi ha una pàgina web que mostra una selecció molt interessant de llibres per entendre millor els problemes dels més petits i poder-los ajudar:

www.diba.es/chilias/info/llostaguies.asp

www.diba.es/biblioteques/guia/serveis/llostaserveis.asp?servei=6

A la majoria de **biblioteques públiques sueques** hi ha un prestatge amb llibres per a nens amb desavantatges. S'anomena *el prestatge de la poma*, i se l'assenyala amb una poma. Al prestatge trobareu llibres amb pictogrames i símbols alegres, videollibres en el llenguatge de signes per a sords i llibres amb imatges tàctils per als nens amb dificultats visuals i cecs. Els llibres d'imatges tàctils els produeix la Biblioteca Sueca de Llibres Parlants i Braille (TPB). Algunes biblioteques utilitzen també *el prestatge de la poma* per mostrar-hi joguines pedagògiques per a infants. El Consell Nacional Suec d'Afers Culturals ha publicat unes directrius per a biblioteques que vulguin desenvolupar el seu propi prestatge.

La biblioteca Nørrebro, una biblioteca pública de Copenhaguen (**Dinamarca**), porta treballant des del setembre del 2004 en un projecte d'estimulació del llenguatge dirigit als nens i als seus pares en una àrea multicultural de la ciutat. Mitjançant el contacte personal i quatre visites a les famílies —des del naixement fins que comencen a anar a l'escola—, la biblioteca vol crear una entesa cultural conjunta per a un millor desenvolupament idiomàtic i de la parla. El resultat preliminar ha evidenciat un important augment en el nombre de famílies que visiten la biblioteca. El projecte ha obert el camí perquè un equip de grups més ampli desenvolupi idees i nous models treballant amb famílies bilingües. El primer any, el projecte es va dur a terme amb el suport financer del Fons per a Desenvolupament del Consell Bibliotecari. El projecte *Biblioteksstyrelsen* continuarà com a una part natural del servei bibliotecari, amb el finançament dels recursos propis de la biblioteca i l'ajut del Ministeri d'Integració.

www.sprogporten.dk

Boekenpret és el programa de promoció de la lectura i de millora de les habilitats del llenguatge de les **biblioteques públiques dels Països Baixos**. Està dirigit a famílies de nivell cultural baix, tant d'holandesos nadius com d'immigrants, amb nens d'entre zero i sis anys. Centres d'assistència sanitària infantil, llars d'infants, centres preescolars, escoles primàries i biblioteques públiques treballen plegades en una xarxa local. Els bibliotecaris formen els professionals perquè aprenguin un mètode especial sobre habilitats lingüístiques (Taallijn VVE). Hi ha activitats per a tots els grups d'edat (0-2, 2-4, 4-6) tant als centres com a casa, basades en materials desenvolupats especialment. Es deixen col·leccions de llibres il·lustrats als centres preescolars i llars d'infants perquè els pares s'acostumin a agafar un llibre en préstec de manera habitual. S'ensenya pas a pas els pares com llegir en veu alta, fer servir els llibres amb il·lustracions, cantar cançons, etc. Aquests grups de treball (trobades informals) s'organitzen a la biblioteca i els pares reben cada mes materials nous, com ara llibrets, un titella de mà, fulletons, etc.

www.boekenpret.nl

El programa *Books for baby* (Llibres per al bebè) que hom troba a totes les **biblioteques públiques** del Quebec (**Canadà**) anima els pares novells a inscriure el seu nadó a la biblioteca. En el moment que són inscrits, se'ls dóna una bossa de regal per a infants, consells per a la lectura i una revista per a pares novells.

Aquest programa és un èxit absolut i fa possible que les joves famílies s'incorporin a la biblioteca i coneguin els serveis que s'hi ofereixen.

Desenvolupat per **Communication-Jeunesse** al Quebec (**Canadà**), *Toup'tilitou* és un programa per fer descobrir la lectura i l'escriptura als nens d'entre zero i cinc anys. Els principis del programa són: posar èmfasi en el joc i el plaer de la descoberta; fomentar la manipulació dels llibres des que es neix; fer que el nen estableixi una relació amb els llibres tot jugant-hi; i crear un entorn favorable a la lectura. *Toup'tilitou* ofereix tallers de literatura infantil amb presentació de llibres, destaca els premis anuals que s'atorguen als llibres i suggereix activitats i narracions a les biblioteques, a fires del llibre i a altres esdeveniments literaris.

La **Biblioteca Pública de Hamilton** (Ontario, **Canadà**) ofereix un ric entorn d'aprenentatge, un lloc de trobada informal i un punt de destí per a les famílies joves. Els Racons del Joc de la biblioteca estan plens de joguines que promouen l'alfabetització precoç, el desenvolupament cognitiu i les habilitats motrius. Cada biblioteca filial té una col·lecció de materials per a pares que els informen sobre el creixement i desenvolupament del seu fill. La programació central de la biblioteca inclou *Contes per a bebès* des que són nadons. La iniciativa *Every Child Ready To Read @Your Library*, desenvolupada per l'*American Library Association*, està incorporada als programes de contes. Aquest enfocament integrat de l'alfabetització precoç relaciona amb fluïdesa el fet de compartir bons llibres i les sis habilitats necessàries per a l'èxit en el desenvolupament de l'hàbit lector. Per arribar a la variada comunitat de Hamilton, la biblioteca ofereix contes i cançons infantils a grups locals de mares i bebès. Totes les dones que acaben de ser mares reben la visita d'una infermera de la sanitat pública a l'hospital. En aquesta visita reben una bossa de llibres Llegeix al teu bebè, informació sobre desenvolupament i salut i una invitació especial a visitar la biblioteca local per endur-se un llibre de cartró gratis quan li facin el carnet d'usuari.

www.myhamilton.ca/myhamilton/LibraryServices/

El programa *Bookstart* (Iniciació als llibres) del **Regne Unit**, dirigit per l'organització benèfica nacional *Booktrust*, va ser el primer programa del món a regalar llibres. *Bookstart* va començar al Regne Unit el 1992 amb 300 bebès. El 2001, la xifra de bebès era ja de més d'un milió (Informe de la Societat *Bookstart*, 2003). Funciona a través d'un programa transversal en què hi participen biblioteques públiques, autoritats educatives i serveis mèdics que proporcionen un lot gratuït de llibres a cada bebè, amb materials orientatius per a pares i cuidadors i destinats sovint a segments socialment aïllats. El lot *Bookstart* s'acostuma a lliurar a les famílies en la revisió dels set o nou mesos del bebè, inclou una bossa de roba amb dos llibres de cartró, un llibre de cançons infantils, consells sobre com compartir llibres, amb una llista de títols recomanats per a bebès, informació sobre biblioteques i una invitació a fer-se'n membre. També s'hi parla d'esdeveniments informals a la biblioteca, com ara les sessions de cançons infantils i contes.

A Anglaterra hi ha hagut dos lots addicionals des del 2006: *Bookstart Plus* per als nens de 18 mesos, i *My Bookstart Treasure Chest*, pensat per als infants de tres anys.

www.bookstart.co.uk

La *Campanya Bookstart* es va iniciar l'abril del 2003 com a projecte model per a 930 bebès del centre mèdic públic de Junrang, a Seül, **Corea del Sud**. Aquesta campanya es va dur a terme per primer cop al Regne Unit el 1992, seguida d'una àmplia expansió a més de deu països d'arreu

del món. Per tal de presentar la campanya als coreans es va fundar una organització privada anomenada Comitè Bookstart de Corea, i s'hi va convidar gent implicada en les campanyes del Regne Unit i el Japó per parlar de les seves experiències i els seus estudis. Moltes de les biblioteques públiques i organitzacions autonòmiques participen activament des de l'agost del 2004 en la Campanya Bookstart. Entre aquests districtes s'inclouen *Junrang-gu*, *Jung-gu* i *Seocho-gu* a Seül, *Yonsu-gu* a Incheon, *Sunchon*, *Jechon*, *Sokcho*, etc. La Campanya Bookstart va començar en un centre de salut comunitari en donar als bebès menors d'un any llibres amb il·lustracions com a regal, però amb el temps s'hi van anar sumant activament les biblioteques públiques de la zona, que es van associar al projecte per a la lectura.

El *Projecte del taller de contacontes laia Bonica* (Seül, **Corea del Sud**) va estar planificat i coordinat per la *Societat de Seül per les Biblioteques i la Literatura Infantil*, i va comptar amb el suport de la *Subvenció per a la Dona de la Ciutat de Seül*. El tercer taller va començar el 2004. Durant els tallers, les àvies aprenen i practiquen l'art d'explicar contes, a llegir en veu alta, a cantar cançons infantils, etc. Tenen l'oportunitat d'exercir voluntàriament de contacontes a biblioteques, jardins d'infants, escoles i centres d'educació social. Àvies i nèts (l'antiga generació i la nova) es troben a través d'històries, llibres amb il·lustracions i contes, jugant plegats i comunicant-se els uns amb els altres. Són moltes les biblioteques que les han emprat com a voluntàries en els programes del servei per a nens, sobretot en les hores del conte per a tota la família.

La intenció de la iniciativa *Projecte Centres d'Assistència Sanitària* que les **Biblioteques de Bærum** (Noruega) van emprendre el 1991 era arribar als pares a punt de tenir fills, als pares amb nens petits, als pares de minories ètniques, als menors i a les futures mares que utilitzen els centres d'assistència sanitària del municipi de Bærum, amb informació sobre la importància dels llibres infantils per al desenvolupament del llenguatge. El 2002, les biblioteques i els centres d'assistència sanitària van decidir continuar amb aquesta tasca amb un acord permanent en l'àmbit administratiu. La cooperació entre aquests centres i les biblioteques garanteix que tothom que tingui fills d'entre nou i deu mesos s'assabenti dels serveis de la biblioteca. Això es referma amb les posteriors revisions mèdiques. El personal dels centres d'assistència sanitària distribueix de forma rutinària als pares fullets i materials preparats per la biblioteca quan el nen té uns nou o deu mesos, i en les revisions dels dos i els quatre anys. Així fan saber el que la biblioteca els ofereix i recorden als pares la importància que la lectura té per als seus fills.

Arreu del món hi ha molts **bibliobusos infantils** que ofereixen serveis pensats per als nens. Els tres següents són especialment dignes de menció:

Soria Moria, a Noruega, proporciona un vehicle per a nens, una vistosa furgoneta amb titelles, fantasmes i una cadira per explicar contes, que visita escoles, grups d'activitats preescolars, etc. El 2005, la furgoneta va guanyar merescudament el premi de l'IFLA al millor colorit. A dins hi ha una entusiasta bibliotecària que explica històries de fantasmes vestida com un d'ells i balla la dansa del ventre, i a més hi ha espectacles de titelles. Es tracta d'un servei d'extensió excepcional.

Netti Nysse, a Tampere (Finlàndia), és un innovador servei de bibliobús proporcionat per dos vehicles. El seu servei és per al públic general, però amb èmfasi en els nens i amb una important

presència de les tecnologies de la informació i la comunicació. L'original vehicle és un òmnibus articulat amb la secció per a nens a la part del darrere.

El servei de la **Biblioteca Pública de Birmingham (Regne Unit)** compta amb un popular vehicle dedicat als nens. El seu estat és immaculat malgrat els seus 15 anys de servei a les zones més excloses socialment de Birmingham. Com en el cas del servei noruec, hi ha un animat membre del personal que sap connectar amb els seus usuaris. El servei visita escoles, grups d'activitats preescolars, centres comunitaris i esdeveniments especials de la comunitat. Aquest vehicle s'ha endut premis en dues ocasions a la *Mobilemeet* del Regne Unit.

Alguns editors de l'**Àfrica** fan un veritable esforç per vèncer la manca de materials de lectura apropiats per a bebès i infants a les biblioteques públiques. Nouvelles Éditions Ivoiriennes, a Costa d'Ivori, i Ruisseaux d'Afrique a **Benín**, per exemple, han publicat diversos títols per als més petits. Però la idea més original és la dels «llibres-tapalls», que són llibres fets amb teixit, creats i impresos a **Mali**, que es troben a les **biblioteques públiques de Mali** i es poden 'llegir' als infants per deixar després que aquests els manipulin. Després d'un llibre sobre l'alfabet amb noms de nens de Mali, i d'un altre que il·lustrava mots en la llengua bamana (editats per CEBA), l'associació Malira ha produït fa poc un tercer llibre de roba, «1, 2, 3», un llibre per comptar on s'ensenyen vegetals amb el seu nom en les quatre llengües de Mali. El llibre també s'ha venut a França, i els beneficis han anat a les biblioteques de dos poblats de la regió de Tombuctú.

www.malira.org

La Biblioteca Pública Urayasu, als afores de Tòquio, al **Japó**, presenta un programa anomenat *Gaudir de les rimes infantils amb els bebès*, per a bebès i infants d'entre 6 i 14 mesos, i per a infants de més de 15 mesos, i els pares. S'organitza un cop al mes amb activitats com ara llegir en veu alta rodolins infantils i llibres amb il·lustracions. Els bibliotecaris visiten les llars d'infants de la ciutat per oferir-hi serveis semblants. Un cop al mes s'ofereix un *Programa Bookstart de Llibres Il·lustrats* per a bebès de cinc mesos i els seus pares a diverses àrees residencials per a la comoditat dels participants. S'organitza amb la col·laboració de la ciutat d'Urayasu. La Biblioteca Pública d'Urayasu ofereix un altre programa anomenat *Llibres Il·lustrats per a Pares i Fills*. Aquesta biblioteca té al Japó una gran reputació per l'elevat nivell dels seus serveis.

Al Japó hi ha 1.840 municipis, i el *Programa Bookstart* s'hi ofereix a 597. A moltes de les comunitats locals, els bibliotecaris visiten centres d'assistència sanitària pública per presentar els llibres durant les revisions dels bebès i repartir-hi gratuïtament llibres il·lustrats, però la ciutat d'Urayasu ofereix el servei per als bebès i els pares a la biblioteca. Les biblioteques públiques acostumen a treballar en col·laboració amb grups de voluntaris, però aquesta biblioteca és única pel fet que ofereix tots els seus serveis per a bebès i infants sota la instrucció de bibliotecaris.

La **Biblioteca de la Prefectura Central d'Osaka** es troba en la segona prefectura més gran del Japó, després de la de Tòquio. Ofereix un programa anomenat *El bressol dels contes*, amb jocs interactius de rimes infantils i llibres amb il·lustracions per llegir en veu alta per a un màxim de 15 famílies preinscrites, amb bebès i infants amb edats compreses entre els cinc mesos i l'any, i amb infants d'entre un any, i dos anys i tres mesos.

S'organitza dos cops al mes en sessions trimestrals. Un altre programa anomenat *Dent de lleó: Esbarjo per a Pares i Fills* es du a terme dos cops al mes per a infants menors de dos anys i els seus pares per oferir activitats amb llibres il·lustrats, jocs de mans, rodolins i jocs rítmics. Hi pot participar qualsevol sense preinscripció. En col·laboració amb els bibliotecaris, uns voluntaris amb qualificació com a cuidadors ensenyen els pares com interaccionar amb nens petits mitjançant llibres i cançons infantils. Al Japó, els serveis bibliotecaris per a bebès i infants van començar els anys 80 amb les anomenades *biblioteques de l'assistència sanitària*, i ara atrauen un interès cada cop més gran després de la introducció del programa *Bookstart* al Regne Unit l'any 2000, Any Nacional de la Lectura Infantil, i de la *Llei d'Activitats per a la Promoció de la Lectura per a Nens l'any 2001*.

Bebeteca és el nom a **Cuba** de l'estratègia de les biblioteques públiques als darrers deu anys amb la finalitat de desenvolupar nous espais i serveis per a infants que tot just caminen, nens petits i les seves famílies. Allò més important que han d'entendre els pares és que tots els infants tenen una certa creativitat. En presentar-los activitats creatives, els bibliotecaris ensenyen els pares a entendre la importància de l'expressió creativa en el desenvolupament de l'infant, com també la necessitat d'oferir l'oportunitat de participar en activitats creatives com ara la narració de contes, jugar a fer veure que són altres persones o coses, i l'ús de materials artístics. Els bibliotecaris mostren als pares com escollir els llibres adequats i com llegir un llibre en veu alta per garantir que els seus fills seran un dia lectors.

Els bebès estimen els llibres és un programa de la **Biblioteca Pública de Würzburg, Alemanya**. Cada setmana hi ha mares que visiten amb els seus bebès la biblioteca pública per participar en el programa. La biblioteca ofereix narració de contes, jocs i cançons amb nens de zero a tres anys.

www.stadtbuecherei-wuerzburg.de

Els **bibliotecaris infantils de París (França)** han ideat *L'arbre à histoires* (L'arbre dels contes) amb l'artista Alix Romero. És una estructura de fusta en forma d'arbre d'un metre i mig d'alçada. S'hi inclouen deu caixes de plàstic que són com casetes. Cada caixa conté l'escenari, les figuretes i els objectes corresponents a un conte per a infants, els quals poden treure i manipular aquestes figures i objectes. Entre els autors i històries hom pot trobar Helen Oxenbury, John Burningham, Mary Wabbes, Michel Gay, *Rínxols d'Or i els tres óssos*, etc. El bibliotecari llegeix primer el conte mentre va mostrant les il·lustracions del llibre i les figures a un reduït grup de nens d'entre un i tres anys i als seus pares o cuidadors. Als nens sempre els fascina veure que les il·lustracions prenen vida. Un cop sentit el conte, poden manipular tant el llibre (se'n dona un exemplar a cada nen) com les diferents figures i objectes. El llibre és normalment el que més acaba atraient la seva atenció. És una bona introducció als llibres i als contes per als nens i per als adults que encara no estan familiaritzats amb aquestes històries tradicionals.

El programa *La biblioteca del Bebè 2.0* és una nova activitat de la **Biblioteca Danesa** de Flensburg (**Alemanya**) que aquesta va iniciar el 2007, inspirada pels debats que van tenir lloc en el Comitè Permanent de la Secció Infantil de l'IFLA. El programa se celebra cada dimecres durant dues hores. A Alemanya, on opera la biblioteca, les mares es queden un mínim de tres anys a casa amb els petits, i hi ha per tant una gran demanda de llocs on poder trobar-se i compartir informació i experiències.

L'equipament és el mateix que per a qualsevol activitat quotidiana de la biblioteca, però s'hi afegeix un carretó amb joguines especials per a nens i una moqueta gruixuda per als més menuts. També s'hi ofereix cafè per als adults i sucres per als nens. El programa es compon d'una breu introducció amb cançons senzilles, la presentació de pàgines web de qualitat sobre la cura dels nens, jocs de taula, la presentació de revistes i novetats per als grans i de música en CD per a bebès, i suggeriments per fer excursions familiars. S'hi fa servir un bloc web com a eina de planificació, que es va actualitzant amb cada presentació. Les presentacions es poden combinar o relacionar per fer-ne unes de més extenses; per exemple, en les reunions de pares a les escoles bressol.

www.babybiblioteket.blogspot.com

«Aprendre a estimar la lectura amb un regal: un adult que llegeix un conte» és l'objectiu del **projecte nacional italià** *Nati per leggere* promogut des del 1999 per l'Associació Cultural Pediàtrica, l'Associació de Biblioteques Italianes i el Centre per a la Salut de l'Infant. La finalitat del projecte és la promoció de l'alfabetització precoç mitjançant la lectura en veu alta i la lectura compartida en família des del primer any de vida del nen. És una oportunitat per assegurar el benestar del nen, estimular el desenvolupament del llenguatge i construir una relació entre pares i fills. Es formen pediatres de la sanitat pública perquè durant les revisions orientin els pares de nens d'entre sis mesos i sis anys pel que fa a la importància de la lectura en veu alta. Moltes biblioteques de tot el país han augmentat els seus serveis, col·leccions de llibres i activitats per a bebès i els seus pares per tal de donar suport a la primera experiència lectora natural dels nens i educar-los per mitjà de diferents activitats. En el *Manifest sobre el primer llibre*, produït a Brescia, es parla de la lectura en veu alta i de compartir llibres apropiats per a les necessitats de desenvolupament dels bebès.

www.provincia.brescia.it/biblioteche/bibliografienpl/primo_libro.pdf

www.natiperleggere.it

El programa *Bookstart* de la **Biblioteca Pública de Brilon, Alemanya**, va començar el gener del 2006. Gràcies a l'estreta col·laboració amb pediatres i amb l'hospital local, cada mare rep dos lots gratuïts de llibres i l'anomenada *escala de la lectura per a nens en creixement* pensada per inspirar, estimular i crear el plaer per la lectura. El primer lot el dona la infermera de l'hospital poc després de néixer el nadó. El segon lot el dona el pediatra quan el nen fa dos anys. L'escala de la lectura promou la idea de compartir els llibres des de ben aviat a més de 150 municipis d'Alemanya. Es tracta d'una vara de mesurar feta de plàstic rígid per a nens de fins a deu anys. Aquesta vara es penja en llocs públics: les sales d'espera de metges i logopedes per a nens, llars d'infants, escoles d'ensenyament primari i biblioteques públiques. En funció de l'edat del nen, l'escala dona informació bàsica sobre com poden els pares donar suport a l'alfabetització precoç del seu fill. A més hi ha una guia amb llibres recomanats.

www.leselatte.de

www.buecherbabys.de

www.stadtbibliothek-brilon.de

Les **biblioteques públiques dels Estats Units** tenen dins de l'àrea per a l'educació i l'alfabetització dels fills una col·lecció de llibres per ajudar els pares amb la seva nova responsabilitat. Són llibres que detallen mes a mes el creixement i les habilitats dels seus nadons. Entre els recursos hom pot trobar a més consells sobre com enfrontar-se als nous horaris, demandes i tensions que implica adaptar-se a tenir un bebè a la família. Els còmodes

seients permeten un moment de respir per mirar una revista sobre com educar els fills, xerrar amb un altre pare o cuidador d'un nen de la mateixa edat o fins i tot alletar o donar de menjar el bebè amb tota llibertat. Aquest entorn d'afecte augmenta la confiança dels pares o cuidadors pel que fa a l'interès i bona disposició de la comunitat a garantir el benestar de cada nen.

bebès i infants

Col·legi Oficial
de Bibliotecaris-
Documentalistes
de Catalunya

